

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΠΙΣΗΜΑ

ΑΦΟΡΩΝΤΑ

ΤΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ.

1.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ.

Πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις Πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας.

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ, τὴν 13/25 Ὀκτωβρίου 1863.

Πρέπει ἄντι ἀναβολῆς νὰ ἐρελεύσητε συντόμως τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ διορίσῃ Πληρεξούσιον μεταβησόμενον εἰς Λονδίνον καὶ ἐπωδικασμένον μετὰ τῆς προσηκούσης πληρεξουσιότητος διὰ τὴν διαπραγματεύσιν Συνθήκης περὶ τῆς παραχωρήσεως τῆς ἐπὶ τῶν Ἰονίων Νήσων προστασίας τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος καὶ περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Νήτων τούτων μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τοιοῦτος Πληρεξούσιος δέον νὰ ἔχῃ ἐπίσης πληρεξουσιότητα ἵνα διαπραγματευθῇ μετὰ τῶν ἐν Λονδίνῳ Πρέσβων τῶν δύο ἄλλων προστατίδων Δυνάμεων. Αἱ ὁδοίγια τοῦ Βασιλέως δέον νὰ δίδωσιν αὐτῷ εὐρείαν ἐξουσίαν.

ΡΩΣΣΕΑ.

2

ΟΔΗΓΙΑΙ

Πρὸς τὸν Κύριον Χαρίλαον Τρικούπη, Πληρεξούσιον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1/13 Νοεμβρίου 1863.

Σὰς κοινοποιούμεν, ἐν ἀντιγράφῳ, τὸ ἀπὸ ἀ. Νοεμβρίου ε. ε. Β. Διάταγμα δι' οὗ ἡ Α. Μ. χυδόκησε ν' ἀναθέσῃ ὑμῖν τὴν ἑκτακτον καὶ εἰδικὴν ἀποστολὴν τοῦ ν' ἀντιπροσωπεύσατε τὴν Β. Αὐτῆς Κυβέρνησιν παρὰ τῷ ἐν Λονδίνῳ Συμβουλίῳ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ μετέσχητε τῶν διαπραγματεύσεων καὶ τῆς συνομολογήσεως Συνθήκης πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων.

Πεισιόδοτες εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. συμφερόντων ζῆλον ὑμῶν, οὐδόλως ἀμφισβάλλομεν, ὅτι θέλετε προθυμοποιηθῇ νὰ δικαιώσῃτε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Α. Μ. καὶ τῆς Κυβερνήσεως Αὐτῆς, καὶ ὅτι θέλετε ἐπιστήσῃ ὅλην ὑμῶν τὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς τὴν, ἐπὶ τοσοῦτον σπουδαίου ἀντικειμένου, ὑπεράσπισιν τῶν ἔθνικων συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων. Σὰς παρακαλοῦμεν δὲ ν' ἀναχωρήσῃτε ἀφεύκτως διὰ τοῦ κατὰ τὸ προσεχὲς Σάββατον 2/14 Νοεμβρίου ἀποπλέοντος εἰς Γαλλίαν ἀτμοπλοίου.

Γινώσκετε, Κύριε, ἀρκούντως τὸ σπουδαῖον ζήτημα, περὶ οὗ πρόκειται ν' ἀσχοληθῇτε καὶ ἐνεργήσῃτε ἐν Λονδίνῳ, ὥστε θεωροῦμεν περιττὸν νὰ μακρυγορήσωμεν ἐνταῦθα περὶ τούτου, ἐνῶ, ἄλλως τε, καὶ προφορικῶς ὑπεδείξαμεν ὑμῖν τὴν ὁποίαν ὀφείλετε ν' ἀκολουθήσῃτε πορείαν καὶ τὸ σημεῖον πρὸς ὃ πρέπει νὰ τείνωσιν ὅλαι ὑμῶν αἱ προσπάθειαι. Ἐπαρκούμεθα δὲ νὰ σὰς δώσωμεν ἤδη γραπτὰς τινὰς ὁδηγίας, ὡς πρὸς ἐν μόνον τῶν ἀντικειμένων ἅτινα ἀναφέρονται ἐκ τοῦ ζητήματος τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου, ἥτοι τὸ τῶν ἐν Κερκύρῃ φρουρίων, ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ σπουδαιότατον πάντων.

Δὲν ἀγνοεῖτε, ὅτι ἰδίαι τις διεγερθεῖσαι ὑπὸ τινων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, περὶ καταστροφῆς τῶν ἀνωτέρω

Ἄν, μετὰ τὴν εἰς Λονδῖνον ἀφίξιν ὑμῶν, παρατηρήσῃτε, ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη σπουδαίως ἐπηρεάζει τὰς τρεῖς Εὐεργέτιδας Δυνάμεις, καὶ ἰδίως τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις ἐστὶν ἡ μᾶλλον ἀρμοδία πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ὁρεῖσθε νὰ πολεμήσῃτε αὐτὴν ἀμέσως. Θέλετε ἀντιτάξει, ἐν πρώτοις καὶ ἀναπτύξει, θεόντως, τοὺς λόγους, οὓς ἡ Ἰόνιος Βουλὴ προέταξε, παριστώσα τὰ φρούρια ὡς ἀνήκοντα καθ' ὅλα εἰς τὸ Ἰόνιον Κράτος καὶ δαπάναις αὐτοῦ ἐγερθέντα καὶ ὀπλισθέντα. Θέλετε, ἐπομένως, παραστήσει, ὅτι, ὁ ὑπὸ τινων Δυνάμεων ἐκφρασθεὶς φόβος μὴ τὰ φρούρια ταῦτα εἰς χεῖρας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εὐρισκόμενα καταστῶσιν ἐπικίνδυνα εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην, ἔστιν ὅλως ἀνυπόστατος. Τὰ φρούρια ταῦτα, καὶ εἰς ἰσχυρὰς χεῖρας εὐρισκόμενα, παρέχουσι μόνον τὰ μέσα τῆς ἀμύνης καὶ οὐχί ποτε τῆς ἐπιθέσεως. Εἰς χεῖρας δὲ τῆς Ἑλλάδος, Δυνάμεις μικρὰς καὶ ἀνισχύρου, ἔτι ὀλιγώτερον δύνανται νὰ χρησιμεύωσι πρὸς ἐλάθην ἐτέρας τῶν Δυνάμεων οἰαζόμεναι. Οὐδὲ μία δὲ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων δύναται εὐλόγως νὰ ζηλοτυπήσῃ πρὸς μικρὸν Κράτος. οἷον ἡ Ἑλλάς, διότι τὸ Κράτος τοῦτο ἔχει τινὰ τῶν μέσων, ἅτινα διατρουῖσιν εἰς ἓν ἔθνος τὸ αἶσθημα τῆς αὐτονομίας.

Ἀνυπόστατός ἐστιν ἐπίσης καὶ ὁ ἕτερος φόβος, μὴ τὰ φρούρια χρησιμεύωσιν ὡς ὀρμητήριον. Ἐφ' ὅσον χρόνον ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει στόλον ἀξιόμαχον, καὶ ἐπὶ πολὺ βεβαίως δὲν θέλει ἔχει τοιοῦτον, οὐδένα κίνδυνον δύνανται νὰ παρουσιάσωσι τὰ φρούρια κατὰ τρίτων, ἐκτὸς μόνον ἂν παρουσιασθῇ ἐχθρική ἐπιθεσις. Ὡσαύτως μάταιος καὶ ἀνυπόστατος ὅλως ἐστὶν καὶ ὁ φόβος μὴ δευτερεύουσά τις Ναυτικὴ Δύναμις καταλάβῃ αἰφνιδίως τὰ φρούρια καὶ κυριεύσῃ οὕτω τοῦ στομίου τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, καθότι τοιοῦτό τι δὲν θὰ ἐπιτρέψωσιν αἱ Μεγάλαι Ναυτικαὶ Δυνάμεις, αἵτινες δύνανται νὰ ὦσι πάντοτε ἐν καιρῷ νὰ προλάβωσι πᾶσαν τοιαύτην ἀποπειραν. Ἀπ' ἐναντίας, τὰ φρούρια ταῦτα, εἰς χεῖρας τῆς Ἑλλάδος εὐρισκόμενα, δύνανται μεγάλως νὰ χρησιμεύωσι πρὸς ἀποκρούσιν τοιαύτης ἀποπειρας, καθότι, βεβαίως, ἡ θέσις τῆς Κερκύρας καὶ οὐχί τὰ ἐν αὐτῇ φρούρια ἐστὶ τὸ στόμιον τοῦ Ἀδριατικοῦ. ὁπότε δὲ ἡ Ἑλλὰς εὐρεθῇ ἀσπλος, ἀνευ τῶν φρουρίων, πρὸς ἀντίστασιν ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως, ἡ Κέρκυρα ἔσεται ἀείποτε τὸ ἔρμαιον παντός ἀποτόλμου κινήματος.

Ὁ λόγος τοῦ ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ φρούρια εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν δὲν εἶναι σπουδαῖος, διότι διὰ τῆς Βασιλείας ἤρξατο ἤδη ἡ ἐπάνοδος τῆς πειθαρχίας εἰς τὸν στρατὸν, ἥτις ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου παγιωθήσεται ἐντελῶς. Τὰ δὲ φρούρια θέλουσι χρησιμεύει οὐχί ὀλίγον ὡς Σχολεῖον αὐτῆς τῆς πειθαρχίας. Ἄλλως τε, ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων, οὐδόλως δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τοὺς προτειναντας αὐτὴν, καθότι βραδύτερον ἡ Ἑλλὰς, ὡς Κράτος αὐτόνομον, δύναται καὶ ἔχει δικαίωμα ἀναντιρρήτον καὶ ἀναμφισβήτητον νὰ τὰ ἀνεγείρῃ ὥστε ἡ κατεδάφισις αὐτῶν ἤδη δὲν ἔχει ἄλλο ἀποτέλεσμα, εἰμὴ τὴν προσβολὴν τῆς ἔθνηκῃς ἡμῶν φιλοτιμίας καὶ τὴν ζημίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω λόγων, ὁρεῖσθε ν' ἀντιτάξῃτε προσέτι καὶ τὸ ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα, τοῦ ὅτι τὰ φρούρια εἰσὶν ἀναποφεύκτως ἀναγκαῖα εἰς αὐτὴν τὴν ἀσφάλειαν τῆς Κερκύρας. Ἡ νῆσος αὕτη ἐγγύτατα κειμένη πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, ἔσεται ἀδιακόπως ἐκτεθειμένη εἰς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀλβανῶν, τὰς ὁποίας, καθὼ ἐντελῶς ἀσπλος, ἂν δὲν ἔχῃ τὰ φρούρια, δὲν θέλει δύνασθαι νὰ ἀποκρούσῃ.

Ἄν δὲ ἤθελεν ἔχῃ ὑπόστασιν καὶ φήμῃ τις διατρέξασα εἰς Ἀθήνας, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις λόγοις, οὓς προτείνουν οἱ τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων ὑποστηρίζοντες, ὅτι δηλαδὴ ἐνδεχόμενον νὰ παραχωρήσῃ ποτὲ ἡ Ἑλλὰς οἰκιοθελῶς εἰς ἄλλην Δύναμιν τὰ ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ τῇ Κερκύρᾳ παρακειμένου σκοπέλου, Vido καλουμένου, ὄχυράματα, ὅσον γελοῖα καὶ ἂν μοι φαίνεται ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις, ἂν τυχὸν ἐπῆλθε, τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἰς τινος τὴν διάνοιαν, εἶναι πολὺ εὐκόλον εἰς τὰς Δυνάμεις νὰ καταχωρίσωσιν ἄρθρον ῥητὸν ἐν τῇ Συνθήκῃ δι' οὗ ν' ἀπαγορεύηται ἀπολύτως ἡ εἰς οὐδένα τρίτον εἰς αἶωνα τὸν ἅπαντα παραχώρησις ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος τοῦ ῥηθέντος Σκοπέλου.

Διὰ ῥητοῦ ὡσαύτως ἄρθρου τῆς Συνθήκης δύναται νὰ διακηρυχθῇ ὅτι οὐδέποτε αἱ Δυνάμεις θέλουσιν ἀνεχθῇ τὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἑλλήν. Κράτους εἰς ἄλλο οἰονδήποτε μεταβίβασιν, ἢ ὑπ' αὐτοῦ βιαίαν κατοχὴν ἀπάντων τῶν τῆς Κερκύρας φρουρίων.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἐν συντόμῳ ἐκτίθενται ἐνταῦθα, θέλετε δώσῃ τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, αἵτινες θέλουσι σὰς παρουσιασθῇ. Ἐλπίζομεν ὅτι δι' αὐτῶν θέλετε κατορθώσῃ νὰ διασκεδάσῃτε πάντα φόβον καὶ πᾶσαν τάσιν πρὸς κατεδάφισιν τῶν φρουρίων. Ὅλαι δὲ αἱ πρὸς τοῦτο προσπάθειαι ὑμῶν πρέπει νὰ τείνωσιν εἰς τὸ νὰ πεισθῶσιν ὑπὲρ ἡμῶν κυρίως αἱ τρεῖς Εὐεργέτιδες Δυνάμεις, καθότι, ὁπόταν αὗται ἀποφανθῶσιν ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀξιώσεων, τὸ ζήτημα λύεται ἀφρούτως ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἄν τυχὸν, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, τῶν Δυνάμεων αὐτῶν οἱ διαταγμοὶ δὲν διασκεδασθῶσι, πρέπει τότε νὰ προσπαθῇσθε νὰ μείνῃ τὸ ζήτημα τῶν φρουρίων ἐκκερμῆς, συνομολογουμένης τῆς Συνθήκης καθόσον ἀφορᾷ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἐνώσεως καὶ ἐπιφυλαττομένων τῶν Δυνάμεων νὰ σκαρθῶσι καὶ ἀποφασίσωσι

περὶ τῶν φρουρίων κατόπιν. Ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο ἀποτύχῃ, θέλετε προσπαθῆσαι ν' ἀποκρουσθῇ ἡ κατεδάφισις καὶ ν' ἀποφασισθῇ μόνον ὁ ἀφοπλισμὸς τῶν φρουρίων, λέγοντες, ὅτι διὰ μόνου τοῦ ἀφοπλισμοῦ ἐκλείπουν ἐν-τελῶς οἱ ὑπάρχοντες ρόβοι.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ δυνάμεις ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν κατεδάφισιν, ὀρεῖσθε νὰ προσπαθῆτε νὰ πείση-τε αὐτάς νὰ μὴ τὴν ἐνεργήσῃ ἡ Ἀγγλία πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐνώσεως, ἀλλὰ νὰ τὴν συμβουλεύ-σωσιν ἀπλῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἴτε ἐν τῇ Συνθήκῃ αὐτῇ, εἴτε δι' ἰδίας διακοινώσεως ἢ πρωτοκόλλου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον θεωροῦμεν, τὸ καθ' ἡμᾶς, προτιμότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀφοπλισμοῦ.

Δὲν πιστεύομεν ν' ἀποκρουσθῶσιν ἀπολύτως ὅλαι αὗται αἱ προτάσεις ἡμῶν. Πεισθῶμεν δὲ, στήριζόμε-νοι εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα εὐνοϊκὰς διαθέσεις τῶν Εὐεργετῶν δυνάμεων, καὶ ἰδίως τῆς Μεγάλης Βρε-τανίας, εἰς ἣν ὀρεῖσθε κυρίως τὴν ἐνωσιν τῆς Ἑπτανήσου, πεποιθῶμεν λέγω, ὅτι δὲν θέλουσιν ἀφήσει τὸ μέγα τοῦτο εὐεργέτημα ἀτελὲς διὰ τῆς κατεδάφισις τῶν φρουρίων. Ἀλλ' ἂν ἀπροσδοκῆτως, ὅλαι ἱμῶν αἱ προσπάθειαι, ἀποβῶσιν ἀνωφελεῖς, καὶ ἡ κατεδάφισις ἀποφασισθῇ καὶ καταχωρηθῇ, ὡς ὁρος ἀναπόδρευτος τῆς Συνθήκης, δὲν πρέπει ὑμεῖς νὰ ὑπογράψετε αὐτήν.

Θέλετε γνωστοποιῆσαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅτι, αἱ ὁδηγίαι ὑμῶν, σὰς ἀπαγορεύουσι τὴν ὑπογραφήν Συνθήκης, περιχοῦσης ὡς ὅρον τὴν κατεδάφισιν τῶν ἐν Κερκύρᾳ φρουρίων. Ἡ κοινὴ ἐν Ἑλλάδι γνώμη καὶ αἶσθημα ἔθνικῆς φιλοτιμίας δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἐαυτῆς καταδίκην.

Εἰς τὰς μετὰ τῶν Ἱπουργῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας συνομιλίας ὑμῶν, πρέπει κυρίως ν' ἀναφέρητε, ὅτι, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπροτάθη ὑπ' αὐτῶν τὸ Ἑλλ. Στέμμα εἰς τὸν Βασιλέα Γεώργιον, προσεφέρθη αὐτῷ ἡ Ἐπτά-νησος ὁλόκληρος ἀνευ οὐδενὸς ὁρου· ὅτι δὲ ὁ λόρδος Ρῶσσελ εἰς τινα ἀγόρευσιν αὐτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρ-δων, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς

εἶπε ῥητῶς καὶ σαφῶς, ὅτι ἡ Ἐπτανήσος ἐνωθή-

σεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῶν φρουρίων τῆς καὶ ὅλων τῶν παραρτημάτων αὐτῆς.

Εἰς τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην καὶ εἰς τὸν δοθέντα αὐτῷ λόγον πεποιθὼς ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐδίστασε πλέον νὰ δεχθῇ τὸν Ἑλληνικὸν Θρόνον. Ἦδη, διὰ τῆς κατεδάφισις τῶν ἐν Κερκύρᾳ φρουρίων, ἡ ὑπόσχεσις αὕτη, ἣν ὁ Βασιλεὺς ἐσέπυσε νὰ γνωστοποιήσῃ ἔκτοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα, φαίνεται ἀθετούμενη.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δικαιοῦται νὰ ἴδῃ μετὰ βαθείας θλίψεως τὴν πρὸς τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων τῆς Κερκύρας σύμπραξιν τῆς Ἀγγλικῆς ἰδίας Κυβερνήσεως, ἐνῶ, ἡ εὐεργετικὴ αὕτη δύναμις, ἐπα-νελημμένως, διὰ τοῦ ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκτάκτου Ἀπεσταλμένου τῆς Κ. Ἐλιόττ, διαβιβά-ζοντος εἰς τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν τὰ πρὸς αὐτὸν τηλεγραφήματα τοῦ Κόμητος Ρῶσσελ ἐδιδαίου τὸ Ἑλλ. ἔθνος, ὅτι ἂν ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ στραφῇ πρὸς Ἡγεμόνα ἀρεστὸν τῇ Ἀγγλίᾳ, αὕτη ἤθελε τότε ἀρεῖ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑπτανήσου προστασίαν τῆς καὶ παραχωρήσει τὴν χώραν ταύτην εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὐδένα δὲ ἄλλον ὅρον ἐπέφερεν, οὐδ' ὑπεδείκνυε τότε, τὸ δὲ Ἑλλ. ἔθνος ἀσμενὴν ἠσπάσθη τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὑποδειχθέντος αὐτῷ Ἀνακτος. Καὶ δὲν λέγω διὰ τούτου ὅτι, ὁ πληρώτας πάντας τοὺς κόθους τοῦ Ἑλλ. ἔθνους Ἡγεμὼν ἡμῶν Γεώργιος, δὲν ἤθελεν ἐκλεχθῇ ὑπὸ τοῦ ἔθνους, ἂν ἐγίνωσκε τοῦτο, ὅτι ἡ παραχώρησις τῆς Ἑπτανήσου δὲν ἦτον ἀπόλυτος, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς κατεδάφισις τῶν φρουρίων Κερκύρας· σκοπὸν ἔχω μόνον νὰ παρστήσω ὅτι ἡ μεθ' ὅλα ταῦτα, τὰ τε πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἡγεμόνα καὶ πρὸς τὸ Ἑλλ. ἔθνος ὑποσχεθέν-τα, προτεινομένη σήμερον κατεδάφισις τῶν φρουρίων Κερκύρας, δὲν δύναται νὰ μὴ παρεξηγηθῇ.

Πεισθῶμεν ἐντελῶς ὅτι, οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἀγγλίας, οἵτινες τοσοῦτον τελεσφόρως συνέτεινον εἰς τὴν ἐγκα-θίδρυσιν τῆς νέας ἡμῶν Βασιλείας, δὲν θὰ θελήσωσι νὰ ἐξασθενήσωσι τὸ ἔργον των, συγκατατιθέμενοι εἰς τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων. Θέλετε προσέτι παρστήσει αὐτοῖς πόσον ἀπᾶδον ἐστὶ πρὸς τὰς ιδέας καὶ τὸν πολιτισμὸν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ καταστροφὴ ἔργων διὰ τοσοῦτων μόχθων καὶ δαπανῶν ἐγερθέντων, καὶ ὁ-ποῖαν θλιβεράν ἐντύπωσιν θέλει προξενήσῃ εἰς τὸ Ἑλλ. ἔθνος ἡ πραγματοποιήσις τῆς καταστροφῆς. Ἡ ἐν-τύπωσις αὕτη, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως ἀμέτοχος τῆς καταστροφῆς, θέλει ἐπηρεάσει, οὐχ' ἥττον, τὸν ἤδη ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας ὑπάρχοντα ἐν Ἑλλάδι μέγιστον ἐθνιστικόν.

Περὶ τῶν ἐνεργειῶν ὑμῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν διαφόρων φάσεων, τὰς ὁποίας ἤθελε παρουσιάσει τὸ ζήτημα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων, θέλετε μᾶς ἀναφέρει διὰ τε λεπτομερῶν ἐκθέσεων καὶ διὰ τηλε-γραφημάτων, ὅποταν καθίσταται ἐπ' ἀνάγκης νὰ εἰδοποιηθῶμεν ἀμέσως. Ὅσακις δὲ λάβητε ἀνάγκην εἰδικῶν ὁδηγιῶν θέλετε τὰς ζητεῖ διὰ τοῦ τηλεγράφου.

Ὁ Ἱπουργός,

Π. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

3.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ.

Σταλὲν μέσῳ Σύρου καὶ Χίου.

Πρὸς τὸν Κύριον Τρικούπη, εἰς Λονδίνον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 13/25 Νοεμβρίου 1863.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σας τηλεγράφημα κοινοποιήθην ὑπὸ τοῦ Πρέσβειος τῆς Ἀγγλίας ἀνήγγειλε τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συνθήκης. Τὴν ἐπαύριον διεδόθησαν ἀπαίσιαι φῆμαι, διαβεβαιοῦσαι τὴν κατεδάρισιν τῶν φρουρίων Κερκύρας καὶ τὴν οὐδετέρωσιν τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ τῶν ὑδάτων αὐτῶν. Ἐμεῖς ἀνήσυχοι καὶ ἐστερημένοι ὑμετέρων εἰδήσεων. Ἐὰν αἱ φῆμαι αὗται ᾖναι ἀληθεῖς, μὴ υπογράψητε ὅ, τι καὶ ἂν σὰς εἴπωσι. Σὰς ἐπαναλαμβάνω, μὴ υπογράψητε. Ἀκολουθήσετε ἀκριβῶς τὰς ὁδηγίας σας χωρὶς ν' ἀκούσητε οὐδένα. Τηλεγραφήσετε ἡμῖν πάντα. Ὁ μεταξὺ Σύρου καὶ Χίου τηλεγράφος εἶναι διακεκομμένος. Στείλετε τὸ τηλεγράφημά σας εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείαν. Εἰδοποιεῖτέ με συνεχῶς περὶ παντὸς σπουδαίου ἀφορῶντος τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν.

Ὁ Ὑπουργός,

Π. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

4.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ.

Πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν Κύριον Π. Δελιγιάννην

Εἰς Ἀθήνας.

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ, τῇ 10/22 Νοεμβρίου 1863.

Ὡρα 3, λεπ. 25.

Ἐρθασα εἰς Λονδίνον χθὲς τὸ ἑσπέρας. Ἐμαθόν, ὅτι τὸ Σάββατον 14 Νοεμβρίου οἱ πληρεξούσιοι τῶν 5 Δυνάμεων ὑπέγραψαν τὴν Συνθήκην ἐπιφυλαζόμενοι εἰς τὰς 3 ἐγγυητίας Δυνάμεις τὴν συνομολόγησιν ἄλλης μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἔνωσις τῶν νήσων ὑπῆχθη διὰ τῆς Συνθήκης τῶν 5 Δυνάμεων εἰς τοὺς ἐξῆς ὅρους: οὐδετερότητα τῶν Ἰονίων νήσων καὶ περιορισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, τῆς ναυτικῆς τε καὶ τῆς κατὰ ξηρὰν εἰς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἀκριβῶς ἀναγκαῖον διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὴν εἰσπραξίν τῶν (φόρων). Ἡ κατεδάρισις τῶν φρουρίων (γενήσεται) καθ' ὅν τρόπον ἡ Βασιλισσὰ τῆς Ἀγγλίας κρίνῃ ἐπαρκῆ, καὶ ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως αἱ ἀγγλικαὶ δυνάμεις θ' ἀπέλθωσι τῆς Ἰονικῆς χώρας. Ἡ Συνθήκη τῶν 5 Δυνάμεων συνομολογήθη ἐπὶ τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσει τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Πρωσίας αἵτινες δὲν θέλουσι νὰ συνομολογήσωσι τοιαύτην μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Λόρδος Ῥώσσελ ἀπεκρίθη εἰς τὰς ἐντόνους διαμαρτυρήσεις μου ὅτι ἄνευ τῆς κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων ἡ παραχώρησις δὲν θὰ γείνη, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἡσυχολεῖτο ἤδη εἰς τὸ σχέδιον τῆς κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων, καὶ ὅτι θὰ προβῶσιν εἰς τοῦτο χωρὶς νὰ περιμένωσι τὴν συνομολόγησιν τῆς Συνθήκης μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Λόρδος Ῥώσσελ θὰ μοι ὑποβάλῃ τὸ σχέδιον τῆς Συνθήκης μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Μοι ἐφάνη, ὅτι συγκατατίθεται εἰς τὸ νὰ μὴ γείνη ἐν αὐτῇ μνεία τῆς τῶν φρουρίων κατεδαφίσεως, εἰ καὶ ἡ Αὐστρία ἐπιμένει. Ἀλλὰ θέλει ἀπολύτως νὰ καταχωρίσῃ ἐν αὐτῇ τὴν περὶ περιορισμοῦ τῆς ἐν ταῖς νήσοις στρατιωτικῆς δυνάμεως ῥήτραν. Ὁ Βαρὼν Βρουννῶφ (1) καὶ ὁ Μαρκίων Καδὼρ (2) θεωροῦσι τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων ὡς ἀναπόφευκτον.

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

(1) Πρέσβης τῆς Πρωσίας ἐν Λονδίνῳ.

(2) Ἐπιτετραμμένος τὰς ὑποθέσεις τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίνῳ.

5.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ.

Σταλὲν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασ. Πρεσβείας.

Πρὸς τὸν Κ. Τρικούπην, εἰς Λονδῖνον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 19 Νοεμβρίου (1 Δεκεμβρ.) 1863.

Ἐλήφθη τὸ τηλεγράφημά σας τῆς 22. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀγγλίας μᾶς ἐκοινοποίησε τὸ καίμε'ον τῆς Συνθήκης, ὅπερ ἐπροξένητε λυπηρὰν καὶ ἀνέκφορτον ἐντύπωσιν ἐνταῦθα καὶ εἰς Ἑπτάνησον. Τὰ πνεύματα εἶναι πολλὰ τεταραγμένα. Ἡ οὐδετερότης εἶναι ἀνεφάρμοστος ὅπως ἐκτίθεται ἐν τῇ Συνθήκῃ. Οὐδεὶς ἀποδέχεται τοὺς ὅρους τῆς Συνθήκης. Ἐξακολουθήσετε πολεμοῦντας αὐτὴν σύμφωνα πρὸς τὰς ὁδηγίας σας. Νεωτέρας ὁδηγίας καὶ διασαφήσεις θέλετε λάβει διὰ τοῦ Γαλλικοῦ Ἀτμοπλοίου τῆς 4 Δεκεμβρίου.

Ὁ Ὑπουργός,
Π. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

6.

ΣΥΝΘΗΚΗ

Μεταξὺ τῶν Α. Α. Μ. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων, τῆς Βασιλίσσης τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσίας καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἀφορῶσα τὰς Ἰονίους Νήσους, καὶ ὑπογραφεῖσα ἐν Λονδίνῳ τὴν 14 Νοεμβρίου 1863.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ ἀδιαίρετου Τριάδος.

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασιλίσσα τοῦ ἑνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας γνωστοποίησεν εἰς τὰς Α. Α. Μ. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων, τὸν Βασιλέα τῆς Πρωσίας καὶ τὸν Αὐτοκράτορα Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν ὅτι τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα τῆς ἑνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων καταλλήλως εἰδοποιήθεν περὶ τῆς προθέσεως τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν ἑνωσιν τῶν ἐρημένων νήσων, μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἐκπύρηνθη ὁμοφώνως ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ταύτης, καὶ ὅτι ἐξεπληρώθη οὕτω ὁ ὅρος ὁ καθιερούμενος διὰ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ὑπὸ τῶν Πληρεξουσίων τῶν πέντε Δυνάμεων ὑπογραφέντος τὴν 1 τοῦ λήξαντος Αὐγούστου Πρωτοκόλλου, οἱ ῥηθέντες ἡγεμόνες, ἥτοι ἡ Βασιλίσσα τοῦ ἑνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἀπεφάνισαν νὰ καθιερώσουν διὰ δημοσίου Συνθήκης τὴν ἐκτῶν συναίνεσιν εἰς τὴν εἰρημένην ἑνωσιν, συνομολογοῦντες τοὺς ὅρους ὑφ'οὗς αὕτη θέλει γίνεαι.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ εἰρημέναι Αὐτῶν Μεγαλειότητες διώρισαν ὡς Πληρεξουσίου των τοὺς Κυρίους, ἥτοι:

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασιλίσσα τοῦ ἑνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, τὸν ἐντιμότατον Ἰωάννην Κόμητα Ῥώσελ κτλ. κτλ. κτλ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, Βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βοημίας, τὸν Κόμητα Φελίξ δε

Wimpffen, Κλειδοῦχον Αὐτοῦ καὶ Ἐπιτετραμμένον παρὰ τῇ Κυβερνήσει τῆς Αὐτῆς Βρετανικῆς Μεγαλειότητος.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων τὸν Κύριον Camille Nompère de Champagny, Marquis de Cadore, Κλειδοῦχον Αὐτοῦ καὶ Ἐπιτετραμμένον παρὰ τῇ Κυβερνήσει τῆς Αὐτῆς Βρετανικῆς Μεγαλειότητος.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας τὸν Κύριον Ἀλξέρτον Κόμητα de Bernstorff-Stintenburg κτλ. κτλ. Ἐκτακτον Αὐτοῦ Πρεσβευτὴν καὶ Πληρεξούσιον παρὰ τῇ Αὐτῇ Βρετανικῇ Μεγαλειότητι.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν τὸν Κύριον Φίλιππον Βιρῶνα de Brunnow, Μυστικοσύμβουλον Αὐτοῦ καὶ Ἐκτακτον Πρεσβευτὴν καὶ Πληρεξούσιον παρὰ τῇ Αὐτῇ Βρετανικῇ Μεγαλειότητι κτλ. κτλ. οἵτινες, ἀνταλλάξαντες τὰ πληρεξούτιά των, εὐρεθέντα ἐν τάξει, συνωμολόγησαν καὶ ὑπέγραψαν τὰ ἐπόμενα ἄρθρα·

Ἄρθρον 1.

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἱρλανδίας παραιτεῖται, ὑπὸ τοὺς κάτωθι διαγραφομένους ὅρους, τῆς Προστασίας τῶν Νήσων Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Δευκάδος (Ἀγίας Μαύρας), Ἰθάκης, Κυθήρων καὶ Παξῶν μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν, ἀ: ἡ Συνθήκη τῶν Παρισίων τῆς 5 Νοεμβρίου 1815, συνακρότησιν εἰς ἐν εὐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Κράτος, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡνωμένη Πολιτεία τῶν Ἰονίων Νήσων», τεθὴν ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ ἀποκλειστικὴν Προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἱρλανδίας, καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων Του.

Αἱ Α. Α. Μ. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν ἀποδέχονται ὑπὸ τοὺς κάτωθι διαγραφομένους ὅρους, τὴν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασίλισσας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἱρλανδίας ἐγκατάλειψιν τῆς Προστασίας τῆς Ἡνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ ἀναγνωρίζουν, συμφώνως μετὰ τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, τὴν ἑνωσιν τῆς εἰρημένης Πολιτείας μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον 2.

Αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι, μετὰ τὴν ἑνωσὶν των μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, θέλουν ἀπολαύει τῶν πλεονεκτημάτων διηνεσὺς οὐδετερότητος καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδεμίας ἐνοπλος δύναμις, ναυτικὴ ἢ στρατιωτικὴ, δύναται νὰ συγκεντρωθῇ ἢ νὰ σταθμεύῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ τῶν ὑδάτων τῶν εἰρημένων νήσων πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς τήρησιν τῆς δημοσίου τάξεως καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ σεβασθῶσι τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπὸ τοῦ παρόντος ἁρθρου συνωμολογημένης οὐδετερότητος.

Ἄρθρον 3.

Ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῆς οὐδετερότητος, ἥς ἡ Ἡνωμένη Πολιτεία τῶν Ἰονίων Νήσων καλεῖται οὕτω ν' ἀπολαύσῃ, τὰ φρούρια τὰ ὑπαρχοντα ἐν τε τῇ Νήσῳ Κερκύρα καὶ τοῖς ἀμέσως αὐτῇ παραρτήμασι, καθιστάμενα ἐρεξῆς ἀνευ σκοποῦ, πρέπει νὰ κατεδαφισθῶσιν, ἡ δὲ κατεδάφισις αὐτῶν θέλει πραγματοποιηθῇ πρὶν ἢ ἀποχωρήσωσι τὰ στρατεύματα ἀ διατηρεῖ ἡ Ἀγγλία πρὸς κατοχὴν τῶν εἰρημένων νήσων ὡς προττάτις Δύναμις. Ἡ κατεδάφισις θέλει γίνῃ καθ' ὃν τρόπον ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἱρλανδίας ἤθελε κρίνει ἐπαρκῇ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν προθέσεων τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἑνωσις τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου οὐδεμίαν θέλει ἐπιφέρει τροποποίησιν εἰς τὰ πλεονεκτήματα τὰ κεκτημένα εἰς τὴν ξένην ναυτιλίαν καὶ τὸ ξέ.ον ἐμπόριον δυνάμει Συνθηκῶν καὶ Συμβάσεων συνωμολογηθεῶν ὑπὸ ξένων Δυνάμεων μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτῆς Βρετανικῆς Μεγαλειότητος ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῆς Προστάτιδος Δυνάμεως τῶν Ἰονίων Νήσων.

Ἄπασαι αἱ ὑποχρεώσεις, αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῶν εἰρημένων συμφωνιῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν νῦν ἐν ἰσχύϊ ὀργανισμῶν, θέλουν διατηρεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι ὁμοίως ὡς καὶ ἐν τῷ παρελθόντι.

Κατὰ συνέπειαν ῥητῶς συμπεφώνηται ὅτι τὰ ξένα πλοῖα καὶ τὸ ξένον ἐμπόριον ἐν τοῖς Ἰονίοις λιμέσι, καὶ τ' ἀνάπαλιν τὰ Ἰόνια πλοῖα καὶ τὸ Ἰόνιον ἐμπόριον ἐν τοῖς ξένοις λιμέσι, καθὼς καὶ ἡ ναυτιλία μεταξὺ τῶν Ἰονίων λιμένων καὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐξακολουθήτωσιν ὑποκείμενα εἰς τὰ αὐτὰ μέτρα καὶ διατελόντα ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς καὶ πρὸ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 5.

Ἡ ἑνωσις τῆς Ἡνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου οὐδόλως παρεβλά-

πτεί τὰς ὑπὸ τῆς ἰσχυροῦς Νομοθεσίας τῶν Νήτων καθιερωμένας ἀρχὰς ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῶν λατρειῶν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀνοχὴν. Ἐπομένως, τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ἀτέλειαι αἱ καθιερούμεναι ἐπὶ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων ὑπὸ τῶν κεφ. 1 καὶ 5 τοῦ Συντάγματος τῆς Ἡνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ ἰδίως ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατούσης θρησκείας ἐν ταῖς Νήσοις, ἡ πλήρης ἐλευθερία λατρείας ἡ παρεκχωρημένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κράτους τῆς Προστάτιδος Δυνάμεως, καὶ ἡ ἐντελής ἀνοχὴ ἡ ὑποσχεθεῖσα εἰς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς κοινότητας, θέλουν διατελεῖ μετὰ τὴν ἐνωσιν ἐν πλήρει ἰσχύϊ.

Ἡ ἰδιαιτέρα προαίτια ἡ ἐγγυηθεῖσα τῇ Καθολικῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς καὶ τὰ πλεονεκτήματα, ἀπαρ ἤδη αὕτη κέκτῃται, θέλουν ἐπίσης διατηρηθῇ· οἱ δ' εἰς τὴν κοινότητα ταύτην ἀνήκοντες ὑπηκόοι θὰ ἀπολαύουν ἐν ταῖς νέοις τῆς αὐτῆς ἐλευθερίας λατρείας τῆς ἀναγνωρισθείσης αὐτοῖς ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐντελοῦς ἀστυκῆς καὶ πολιτικῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ διαφόρα δόγματα, καθιερωθεῖσα ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοκόλλου θέλει ὡσαύτως ἐφαρμόζεσθαι καὶ ἐν ταῖς Ἰονίοις Νήσοις.

Ἄρθρον 6.

Αἱ αὐλαὶ τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας ὡς Δυνάμεις ἐγγυηθεῖσαι τὸ ἑλληνικὸν Βασιλεῖον ἐπιφυλάττονται νὰ συνομολογήσωσι Συνθήκην μετὰ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῶν συμφωνιῶν ὅς δύναται νὰ καταστήσῃ ἀναγκαίας ἡ ἐνωσις τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας θέλουν ἀποχωρήσει ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἡνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν, ἢ καὶ ταχύτερον εἰ δυνατόν, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῆς εἰρημένης Συνθήκης.

Ἄρθρον 7.

Αἱ Αὐλαὶ τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας ὑποχρεοῦνται νὰ κοινοποιήσωσιν εἰς τὰς Αὐλὰς τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας τὴν ὑπ' αὐτῶν συνομολογηθεῖσαν Συνθήκην μετὰ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σύμφωνα μὲ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ἄρθρον 8.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη συνομολογοῦσιν ἀλλήλοις ὅτι μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμπεφωνημένων ἐν τῇ παρούσῃ Συνθήκῃ, αἱ διατάξεις τῆς Συνθήκης τῆς 5 Νοεμβρίου 1815 τῆς συνομολογηθείσης μεταξὺ τῶν Αὐλῶν τῆς Αὐστρίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Ῥωσσίας καθόσον ἀφορᾷ τὴν Ἡνωμένην Πολιτείαν τῶν Ἰονίων Νήσων θὰ παύσουν ἰσχύουσαι, ἐκτὸς τοῦ ὅρου, δι' οὗ αἱ Αὐλαὶ τῆς Αὐστρίας, Πρωσσίας καὶ Ῥωσσίας παρετῆθησαν παντὸς δικαιώματος ἢ πάσης ἰδιαιτέρας ἀξιώσεως ἣν ἔδυναντο νὰ ἔχουν ἐρ' ὧν ἢ ἐπὶ τινῶν τῶν Νήσων ἢ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν, αἵτινες ἀνεγνωρίσθησαν, διὰ τῆς Συνθήκης τῆς 5 Νοεμβρίου 1815, ὡς ἀποτελοῦσαι ἐν Κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἡνωμένη Πολιτεία τῶν Ἰονίων Νήσων». Διὰ τῆς παρούσης Συνθήκης αἱ Α. Α. Μ. Μ. ἡ Βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Πατρῶν τῶν Ῥωσσιῶν ἀνανεοῦν καὶ ἐπικυροῦν τὴν προῤῃρηθεῖσαν παραίτησιν, ἐν ὀνόματι Αὐτῶν, τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων Των.

Ἄρθρον 9.

Ἡ παρούσα Συνθήκη θέλει ἐπικυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις αὐτῆς ἀνταλλαχθῇ ἐν Λονδίνῳ ἐντὸς ἑξ' ἐβδομαδῶν, ἢ ταχύτερον εἰ δυνατόν.

Πρὸς πίστῳσιν τούτου οἱ ἀνωτέρω Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν αὐτὴν θέντες ἐπ' αὐτῆς καὶ τὰς σφραγίδας των.

Ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ, τὴν 14 Νοεμβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1863.

ΡΩΣΣΕΑ.
ΟΙΪΜΠΦΕΝ.
ΚΑΔΟΡ,
ΒΕΡΝΣΤΟΡΦ.
ΒΡΟΥΝΩΦ.

Πρὸς τὸν Κύριον Χαρίλαον Τρικούπη, εἰς ἑκτακτον καὶ εἰδικὴν ἀποστολὴν
διατελοῦντα ἐν Λονδίῳ.

EN AΘΗΝΑΙΣ, τὴν 21 Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) 1863.

Σὺς ἐγγράψαμεν ἤδη διὰ τῶν ἀπὸ 13|25 Νοεμβρίου καὶ 19 Νοεμβρίου (1 Δεκεμβρίου) ἡμετέρων τηλεγραφημάτων ὅποιαν ὀδυνεῖαν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν ἀνεξαίρετως εἰς τὰ πνεύματα ἐν Ἑλλάδι τε καὶ ταῖς ἰσυνίοις νήσοις ἢ ἐν Λονδίῳ συναφθεῖσα τὴν 2/14 τοῦ φθίνοντος ὑπὸ τῶν πέντε Μεγάλων Δυνάμεων Συνθήκη περὶ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Δύσκολον καθίσταται ἡμῖν νὰ σᾶς παραστήσωμεν ἀκριβῶς τὴν βαρυτάτην ἀθυμίαν τὴν κατακαλύψασιν τὰς φυσιογνωμίας ὅλων ἀνεξαίρετως τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἀνωτέρω Συνθήκης. Ἡ μεγαλύτερα ταραχὴ ἐπεκράτει καὶ ἐπικρατεῖ ἔτι εἰς τὰ πνεύματα, ταραχὴ ἀπειλοῦσα δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ἃν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπρολάβανε νὰ δώσῃ τινὰς ἐλπίδας, γνωστοποιήσασα δι' ἑμοῦ εἰς τὴν ἔθνικὴν Συνέλευσιν, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλὰς εἰσέτι δὲν ἠκούσθη, δικασθεῖσα, οὕτως εἰπεῖν, καὶ καταδικασθεῖσα ἐρήμην, πεποιθήμεν ὅτι αἱ τρεῖς μεγάλαι καὶ εὐεργέτιδες Δυνάμεις, μεθ' ὧν πρόκειται νὰ διαπραγματευθῶμεν ἑτέραν περὶ πραγματοποιήσεως τῆς ἐνώσεως Συνθήκην, θέλουσιν ἐκτιμήσει τοὺς λόγους ἡμῶν, καὶ δὲν θέλουσι καταστρέψει τὸ ὡραῖον ἔργον δι' οὗ ἀπεφάσισαν ἐσχάτως νὰ συμπληρώσωσι τὰς τοσαύτας πρὸς τὸ Ἑλλ. ἔθνος εὐεργεσίας των.

Σὺς διαβιβάζομεν ὧδε πρὸς γινῶσιν ὑμῶν ἀντίγραφον τῆς ἐν τῇ ἔθνοσυνελεύσει ἀγορεύσεως ἡμῶν, περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνωτέρω.

Ἡ ἀγορεύσις αὕτη, καίτοι μὴ ἀρκέσασα νὰ διασκεδάσῃ τὴν γενικὴν ἀθυμίαν, κατώρθωσεν ὅμως νὰ κατευνάσῃ ὅπως οὖν τὴν ταραχὴν τῶν πνευμάτων καὶ χύσῃ θάλασμον τι ἐλπίδος εἰς τὰς τοσοῦτον σκληρῶς τραυθεῖσας καρδίαις τῶν συμπολιτῶν μας. Ἐς πρὸς τοῦτο ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως ἐπέτυχεν, καὶ οἱ πάντες ἤδη ἀναμένουσι μετὰ πλείονος ὑπομονῆς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς. Τὰς ἐλπίδας ταύτας ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ διαδώσωμεν, οὐ μόνον διότι τρέφομεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι αὐτάς, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπέκειτο φόβος μὴ, ἄνευ τούτου, συμβῶσι δυσάρεστα καὶ λάθωσι χώραν ἐκφράσεις πάνδημοι, αἵτινες ἤθελον περιπλέξει τὸ ζήτημα καὶ θέσει τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Βασιλέως εἰς δυσχερεστάτην θέσιν, καθότι ἀληθῶς οἱ ὅροι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συνθήκης καθίστανται κατὰ μέγα μέρος, ὥς θέλομεν τὸ ἀποδείξει κατωτέρω, ἀνεφάρμοστοι καὶ ἡ ἐνωσις ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους ἐντελῶς ἀνέφικτος. Ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὁ ἐνταῦθα Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας Κύριος Σκάρλετ, μετὰ μακρὰν μετ' αὐτοῦ συνδιήλξιν μας ἐπὶ τούτου, μᾶς ἐνίσχυσε λίαν, ὅπως εἰς τὴν ἀγορεύσιν μας ἐν τῇ ἔθνοσυνελεύσει μὴ ἀποκρύψωμεν τὰς περὶ διορθώσεως ἢ τροποποιήσεως τῶν γενομένων ἐλπίδας μας.

Δὲν ἔχομέν τι νεώτερον νὰ σᾶς γνωστοποιήσωμεν ὥς πρὸς τὴν κατεδάρισιν τῶν φρουρίων. Ἐν ταῖς ὁδηγίαις, δι' ὧν σᾶς ἐφωδιάσαμεν ἀναχωροῦντα εἰς Ἑλλάδα, ἐκτίθενται ἐν ἐκτάσει οἱ λόγοι ὅλοι ἐνεκα τῶν ὁποίων τὸ μέτρον τοῦτο καὶ μάταιον, καὶ ἐπιζήμιον, καὶ ἄδικον, καὶ ἀπραγματοποίητον, οὕτως εἰπεῖν, καθίσταται. Ἐν μόνον σᾶς προσθέτομεν, ὅτι ἡ κατεδάρισις ὅλων τῶν ἐν Κερκύρᾳ φρουρίων δὲν δύναται ἢ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν καταστροφὴν ὀλοκλήρου, οὕτως εἰπεῖν, τῆς πόλεως Κερκύρας, ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὁποίας κεῖνται πολλὰ τῶν ὀχυρωμάτων τούτων. Παραλείπομεν τὸ κηλικὸν καὶ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα ὃ θέλει προξενήσῃ ἀφεύκτως εἰς τὰ πνεύματα ἐνθέρμου καὶ φιλοτίμου λαοῦ ἢ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πραγματοποιήσις ἔργου τοσοῦτον καταστρεπτικοῦ.

Οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Ἑπτανήσου καὶ ἰδίως τῆς Κερκύρας ἐτυνήθισαν ἐκ γενετῆς νὰ θεωρῶσι τὰ φρούρια ταῦτα ὡς τὴν λαμπροτέραν τῶν ἰδιοκτησιῶν των καὶ τὸ ὡραιότερον κόσμημα τῆς πατρίδος των· ἡ διὰ τοσοῦτον ἀποτόμου τρόπου ἀφαίρεσις τῆς πολιτίμου ταύτης ἰδιοκτησίας των δὲν δύναται ἢ νὰ τοὺς διαπραχῇ σφοδρῶς καὶ κλονίσῃ μεγάλως τὸ τοσοῦτον ζωηρὸν καὶ εὐγενὲς αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ των, ὅπερ δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ὠθῇ αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ ζητῶσι μετὰ παραδόξου καὶ ἀκαταμαχήτου ἐπιμονῆς ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνωσίν των· δυνάμεθα ἀκόμη καὶ ἑτερόν τι νὰ προθέσωμεν εἰς τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῶν φρουρίων ἀναπτυχθέντα ἔδη ἐπιχειρήματά μας, τὸ εἰπεῖν. Αἱ μεγάλαι τῆς Εὐρώπης Δυνάμεις δὲν πρέπει νομίζομεν νὰ θεωρήσωσιν ὥς ὅλως ἀδιάφορον τὴν τε κατεδάρισιν τῶν ὀχυρωμάτων καὶ τὴν ἀπογύμνωσιν ἀπὸ πάσης ἀξιομάχου στρατιωτικῆς δυνάμεως μᾶς θέσεως στρατηγικῆς τοιαύτης

επουλαιότητα οποία ἐστὶ ἡ τῆς Κερκύρας. Καὶ τῷ ὄντι, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ᾔθελεν ἐπ' ἄλθῃ ποτὲ πόλεμος μεταξὺ τῶν θαλασσιῶν δυνάμεων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, μ' ὅλην τὴν καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων συνομολογηθεῖσαν οὐδετερότητα τῆς χώρας ταύτης, τὸ πρῶτον βεβαίως κίνημά των ἔσται, τίς πρώτη αὐτῶν τῶν δύο ἐμπολέμων δυνάμεων νὰ φθάσῃ νὰ καταλάβῃ δι' αἰφνιδίου ἐπιθέσεως τὴν Κέρκυραν. Ποία δὲ τότε ἔσεται ἡ θέσις τῆς ὅλης Ἑλλάδος; Δὲν θίλει ζωηρότερα συναισθανθῇ τὴν τοιαύτην παραβίασιν καὶ δὲν θέλει εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου, συνταγματικῶς μάλιστα διατελοῦσα, νὰ προβῇ εἰς ἐχθροπραξίας καὶ εἰς κήρυξιν ἰσως πολέμου κατὰ τῶν ἐπιδραμόντων καὶ καταλαβόντων τὴν χώραν μας, ὡς εὐρέθη ποτὲ καὶ ἡ Δανία αὐτῇ ἐν ἔτει 1807 εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάγκην; καὶ ὅποιαί τότε αἱ θλιβεραὶ συνέπειαι διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐνῷ, ἂν ἡ θέσις αὕτη μείνῃ, ὡς ἔχει, εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων καλῶς ὀχυρωμένη, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως φρουρουμένη, οὔτε ᾔθελε συλλάβῃ καὶ τὴν ἐλπίδα πᾶσα οἰαδήποτε ἐμπόλεμος δύναμις ἵνα κυριεύσῃ αἰφνης καὶ ἐξ ἐφόδου τὴν Κέρκυραν.

Ὅπως δ' ἂν ᾖ, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὑπῆρχον πάντοτε πρὸ ἡμῶν φόβοι τινές, καὶ εὐρίσκετο, οὕτως εἰπεῖν, τὸ κοινὸν προπαρασκευασμένον, καὶ τοι προσδοκῶν ὅτι οἱ φόβοι του δὲν ἴθελον ἐπαληθεύσει· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς οὐδετερότητας καὶ οἱ Ἴόνιοι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἐντελῶς ἀπροπαρασκεύαστοι. Ποτὲ οὐδὲ καὶ πρὸς στιγμὴν ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι τοιοῦτος ὅρος ᾔθελεν εὔρει χώραν ἐν τῇ Συνθήκῃ. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τοιοῦτόν τι, οὐ μόνον διότι οὐδ' ἐν ταῖς περὶ ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου διαφόροις διακοινώσεσι τῆς Ἀγγλίας, οὐδ' ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τῇ ὑπογραφέντῃ ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, οὐδ' ἐν τῇ Συνθήκῃ τῆς 13 Ἰουλίου ἐγένετο ἡ ἐλαχίστη περὶ οὐδετερότητας μνεῖα, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ὅρος οὗτος ἐστὶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπραγματοποιήτος καὶ ἀκατόρθωτος. Δύνασθε νὰ συμπεράνητε πόσον πάντες ἐξέστημεν ἰδόντες ἐν τῇ Συνθήκῃ ὅρον τοιοῦτον, καθιστῶντα ἀδύνατον τὴν ἐνωσιν καὶ ματαιοῦντα ἐντελῶς τὰς τε προσδοκίας ἡμῶν καὶ τῶν Ἰονίων καὶ τὰς εὐεργετικὰς τῶν Μεγάλων Δυνάμεων προθέσεις.

Ἀπ' ἀρχῆς καὶ οἱ Ἴόνιοι καὶ ἡμεῖς ἐδηλώσαμεν ὅτι ἵνα ἡ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνωσις τῶν Ἰονίων νήσων ᾖ χρήσιμος εἰς ἀμφοτέρους τὰς χώρας, πρέπει νὰ γενῇ ἀπόλυτος καὶ ἀπεριόριστος. Ἄλλως τε, οὕτω μόνον ἐφικτὴ καθίστατο. Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἐνούμεναι μετὰ τῆς Ἑλλάδος πρέπει ν' ἀποτελῶσι μετ' αὐτῆς καὶ τὸ αὐτὸ Κράτος, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους ὡς καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ σκῆπτρον διατελοῦνται. Μόνον δὲ ἡ καθ' ὅλα συγχώνευσις τῶν δύο χωρῶν δύναται νὰ καταστήσῃ τὴν τοιαύτην ἐνωσιν ἐφικτὴν καὶ χρήσιμον. Ἡ οὐδετερότης τῆς μιᾶς τούτων ὑπὸ τοὺς ὅρους μάλιστα τοὺς διαγραφομένους ἐν τῇ Συνθήκῃ παριστᾷ τὴν συγχώνευσιν ἀδύνατον καὶ ἐπομένως ἀπραγματοποιήτον τὴν ἐνωσιν. Οὔτε οἱ κάτοικοι τῆς Ἑπτανήσου, οὔτε οἱ τῆς Ἑλλάδος θύναται νὰ δεχθῶσι οὐδετερότητα τοιαύτην, καθότι ἀμφοτέρωι οἱ τόποι οὗτοι θέλουσιν εὐρεθῇ ἄλλως εἰς δυσχερεσιάν τὴν θέσιν· θέλουσι διατελεῖ εἰς ἀνωμαλίαν τρομεράν, ἥτις θέλει καθιστᾷ ἀδύνατον καὶ ἀνίπαρκτὴ τὴν διοίκησιν τοῦ Βασιλείου.

Ἡ ἱστορία παρουσιάζει ἐπικρατείας ὁλοκληροῦς διακεκυργμένας ἐν καταστάσει οὐδετερότητος ἀπέναντι τῶν λοιπῶν ἐθνῶν καὶ τοιαῦται εἰσὶ τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἑλβετία. Παρουσιάζει, ὡσαύτως, εἰς κατάστασιν οὐδετερότητος τεμάχιόν τι χώρας μεθορίου, κεχωρισμένον, οὕτως εἰπεῖν ἐκ τῆς φύσεως, καὶ τοιοῦτο ἦν ἄλλοτε ἐπαρχία τις τῆς Σαξωνίας, μεθορίου πρὸς τὴν Ἑλβετίαν, ἡ κόλπον πάντοτε κεκλεισμένον, ὅλος ὁ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, οὐδέποτε ὁμως ἐπαρουσίασεν εἰς κατάστασιν οὐδετερότητος τεμάχιον χώρας ἢ καὶ ἐπαρχίαν διαφόρους εἰς διάφορα καὶ ἀντίθετα μάλιστα μέρη ἐκ τῶν Κράτους διεσπαρμένας καὶ οὐδεμίαν ἐχούσας ἀλλήλοισιν φυσικὴν συνάφειαν. Πῶς εἶναι δυνατόν λόγου χάριν ἡ μὲν νῆσος τῶν Κυθρίων, ἡ εἰς ἀπόστασιν τριακοσίων περίπου μιλίων κειμένη ἀπὸ τῆς Κερκύρας, καὶ μόλις διὰ στενωτάτου πορθμοῦ διαχωριζομένη τῆς Πελοποννήσου, νὰ ᾖναι οὐδέτερα, μὴ οὐσας τοιαύτης τῆς ἀπέναντι στερεάς, μεθ' ἧς διοικητικῶς, οἰκονομικῶς καὶ δικαστικῶς ἔσεται συνδεδεμένη; πῶς εἶναι δυνατόν ἡ Λευκάς, ἡ διὰ γλώσσης μόνον ἀβαθὴν ὑδάτων διαχωριζομένη τῆς Ἀκαρνανίας, νὰ διέπεται ὑπὸ τῶν νόμων τῆς οὐδετερότητος κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ λοιποῦ νομοῦ, οὕτινος πρέπει ἐξ ἀνάγκης ν' ἀποτελῇ μέρος; Τὴν αὐτὴν ἐντελῶς σχεδὸν παρουσιάζουσι παρατήρησιν ἡ Ζάκυνθος, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ἰθάκη. Ἀπασαὶ αἱ νῆσοι αὗται ἵνα διοικηθῶσι πρέπει νὰ ἀποτελῶσιν ἐκάστη μέρος ἐνὸς τῶν ἤδη ἀποτελούντων τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον Νομῶν. Τὰ Κύθηρα ἐνωθήντοια μετὰ τῆς Λακωνίας· ἡ Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία ἰσως μετὰ τῆς Ἠλείας· ἡ Ἰθάκη μετὰ τῆς Αἰτωλίας· ἡ Λευκάς μετὰ τῆς Ἀκαρνανίας· ἄλλως ἡ διοίκησις τῶν νήσων τούτων καθίσταται ἀέφικτος. Δὲν ἔχει τις ἢ νὰ ρίψῃ ἀπλόον βλέμμα ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου ἵνα πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης. Πρέπει τις νὰ μὴ γνώσκῃ παντάπασιν οὔτε τὴν Ἑλλάδα, οὔτε τὰς Ἰονίους νήσους διὰ νὰ ὑποθέσῃ, ἴστω καὶ πρὸς στιγμὴν, ὅτι ἡ τοιαύτη συγχώνευσις εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ τυχρομένου, εἰς τὰς διαφόρους νήσους τοῦ μέχρι τοῦδε Ἰονίου Κράτους, τοῦ τύπου τῆς οὐδετερότητος. Ἄλλως τε εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τῶν νήσων τούτων ἡ οὐδετερότης; Τίς φόβος βάσιμος

σπουδαίος δύναται νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὴν Εὐρώπην ἂν αἱ ἀνωτέρω νῆσοι συγχωνευθῶσιν ἐντελῶς μετὰ τῆς Ἑλλάδος; Κατὰ τί δύναται νὰ διαταραχθῇ λ. χ. ἡ Εὐρωπαϊκὴ εἰρήνη, ἂν τὰ Κῶ, Ῥόδος, ἡ Ἁλκυονίδες, ἡ ἡ Κεφαλληνία κείνται ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον διεύθυνσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως; Ὅποιαν πολεμικὴν θέσιν παρουσιάζουσι αἱ νῆσοι αὐταιώστε κατεχόμεναι διὰ μεγάλων στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν δυνάμεων ν' ἀπειλῶσιν τὴν Εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην; Καὶ αὐτὴ ἡ Κέρκυρα κατὰ τί οὐδετερομένη δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν Εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην; ἢ κατὰ τί ἀνευ τῆς οὐδετερότητος δύναται νὰ ἐλάψῃ αὐτήν; Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν παντάπασιν τοὺς τοιοῦτους κινδύνους. Ἄν τινες τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων θεωρῶσι τοιοῦτους κινδύνους πιθανούς, πρέπει νὰ μᾶς τοὺς ἐκθέσωσι, ἵνα, εἴτε μᾶς πείσωσι, εἴτε μᾶς θέλωσιν εἰς χάσιν ἵνα πείσωμεν ἡμεῖς αὐτούς. Προκειμένου λόγου νὰ συναφθῇ συνθήκη μετὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ δίκαιον καὶ εὐλογον ἐστὶ νὰ γνωστοποιηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ λόγοι ἕνεκα τῶν ὁποίων θεωροῦνται ἀναγκαῖοι οἱ ὅροι, οὓς πρόκειται νὰ ἐπιβάλλωσι αὐτῇ καὶ νὰ συζητηθῶσιν οὗτοι μετ' αὐτῆς, ἵνα τὰ συμβαλλόμενα μέρη φωτισθῶσιν ἀμοιβαίως περὶ τῆς ἀνάγκης τῶν διατάξεων, ἃς θέλουσι παραδεχθῇ ἀμοιβαίως. Ἄν ἡ Κέρκυρα, λόγῳ τῆς πρὸς τὴν Ἀλβανίαν γειτνιασεως αὐτῆς, πρέπει νὰ κηρυχθῇ οὐδέτερα, τότε πρέπει εὐλογώτερον νὰ κηρυχθῶσι τοιαῦτα ἢ Φθιώτις καὶ ἡ Ἀκαρνανία, αἵτινες εἰσὶ πλησιέστεραι πρὸς τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν συν- ἔχονται μετ' αὐτοῦ καὶ δύνανται μᾶλλον πρὸς αὐτὸ ἐπικινδύνουσι νὰ καταστῶσιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται πρόδηλον, ὅτι ἡ οὐδετερότης τῶν Ἰονίων νήσων ἐστὶ μέτρον ὅλως μάταιον καὶ πάντῃ διὰ τὴν Εὐρώπην ἀνωφελές, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας καθίσταται ἐπαχθέστατον καὶ ἐπιβλαβέστατον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅτι δὲ ἀποβαίνει ἐκ τῆς φύσεως καὶ ἀπραγματοποιήτων. Ἀρ' ἐτέρου διὰ τῆς διατηρήσεως τοῦ ἐπαχθεστάτου τούτου ὅρου ἔνωσις ὡς ἡ Ἀγγλία, ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰόνιος Βασιλὴ τὴν ἐνόησαν καὶ τὴν ἐννοοῦν δὲν γίνεται. Ἡ οὐδετερότης καὶ τινες ἄλλοι ὅροι τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος συνθήκης θεωροῦσι τὸ Ἰόνιον Κράτος ὡς μένον εἰς ἡν εὕρισκετο κατάστασιν, ἀκέραιον, ἀδιμελίστον, καὶ μόνον τὴν φύσιν τῆς διοικήσεως τοῦ μεταβάλλον, μεταβαίνον δηλ. ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἐνωσις λοιπὸν διὰ τῆς οὐδετερότητος δὲν πραγματοποιεῖται. Ἡ δ' Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀδυνατεῖ νὰ διοικήσῃ τὰς νήσους ταύτας εἰς τοιαύτην ὅλως ἐξαιρετικὴν πρὸς τὸ λοιπὸν Ἑλληνικὸν Κράτος διακειμένης θέσιν. Ἡ οὐδετερότης καὶ αἱ ὑπ' αὐτῆς ἐπιβαλλόμεναι ὑποχρεώσεις θέλουσι τὴν δεσμεύει ἀενάως εἰς τὰς διοικητικὰς αὐτῆς ἐνεργείας καὶ θέλουσι τὴν ὑποχρεοῖ νὰ εὕρισκεται ὡς πρὸς τοῦτο εἰς διηκεῖς συνεννοήσεις καὶ συζητήσεις μετὰ τῶν Μεγάλων δυνάμεων, ὅπερ καὶ τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν θέλει προσβάλλει καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ἐνὸς μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου θέλει καθιστᾷ ἀμφίβολον, καὶ πολλάκις εἰς ἀμνηστὴν ἐπικινδύνον θέλει παρεμβάλλει αὐτήν. Δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ εὕρεθῃ πολλάκις ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ πέμψῃ εἰς τινὰς τῶν Ἰονίων νήσων πρὸς ἀποκατάστασιν ἢ πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως ἀπειλούμενης δυνάμεις στρατιωτικὰς ἢ ναυτικὰς ἀνωτέρας τῶν εἰς ὁμαλὴν κατάστασιν ἀπαιτουμένων. Δὲν εἶναι δὲ ὡσαύτως σίβηλον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μία ἢ πλείονες τῶν μεγάλων δυνάμεων νὰ θεωρήσωσι τὴν ἀποσταλίσαν στρατιωτικὴν δύναμιν ἀνωτέραν τῆς ἀπολύτως ἀναγκαίης καὶ ν' ἀμνηστῇ αὐτῇ τὸ δικαίωμα τοιαύτης ἐπαυξήσεως. Ἐρωτῶμεν ἤδη, εἴναι δυνατόν νὰ διοικηθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, καὶ δύναται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ν' ἀναλάβῃ τῆς τοιαύτης διοικήσεως τὴν εὐθύνην;

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι καὶ τινες ἄλλοι ὅροι τῆς Συνθήκης ἐκτός τοῦ τῆς οὐδετερότητος, θεωροῦσι τὸ Ἰόνιον Κράτος ὡς μένον καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀκέραιον οἶον αὐτόνομον ὡς ἦν μέχρι τῆς σήμερον.

Τὸ ἄρθρον 4 ὁρίζει, ὅτι, ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι θέλουσι διακτισθαι ἀπέναντι τῶν ἄλλων δυνάμεων εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ὡς καὶ μέχρι τοῦδε. Θέλουσι δηλαδὴ ἰσχύει αἱ μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεων καὶ τοῦ Ἰονίου Κράτους συνθήκαι· πρὸς δὲ ὅτι τὰ ξένα πλοῖα καὶ τὸ ξένον ἐμπόριον εἰς τοὺς Ἰονίους λιμένας, ὡς καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἰονίων νήσων εἰς τοὺς ξένους λιμένας θέλουσι ἐξακολουθήσει ἀπολυτόντα ἀμοιβαίως τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων ὡς καὶ μέχρι τοῦδε. Ἡ διάταξις αὐτὴ συντείνει ὡσαύτως εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὰς δύο χώρας ἐπεί ὡς μὴ οὕτως ἡνωμένας. Τὸ περίεργον δὲ ὅτι τείνει εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ καὶ τις διάκρισις ἀνέφικτος ἀρ' ἐαυτῆς· λέγει ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἰονίων νήσων θέλουσι ἀπολαμβάνει εἰς ξένους λιμένας τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, ἐνῷ μετὰ τὴν ἔνωσιν οὕτε Ἰόνιος σημαία θέλει ὑπάρχει, οὔτε ἐμπόριον Ἰονικόν, οὔτε πλοῖα Ἰονικά. Οἱ κάτοικοι πάντες τῶν Ἰονίων νήσων θέλουν ἀποκαλεῖσθαι Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ Ἑλλην. Βασιλείου κάτοικοι, καὶ ἡ σημαία τῶν Ἰονίων ἐστὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ τὰ πλοῖα δὲν θέλουν εἶσθαι πλέον Ἰονικά, ἀλλ' Ἑλληνικά. Πῶς λοιπὸν δύνανται νὰ διακριθῶσι τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ οἱ τε νῦν κάτοικοι τῆς Ἑπτανήσου καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν; Ἐπὶ δὲ περίεργον εἶναι ὅτι τὸ αὐτὸ ἄρθρον προσπαθεῖ νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν τῶν Ἰονίων ἐν Ἑλλάδι τὰ αὐτὰ ὡς καὶ πρότερον πλεονεκτήματα ὡς νὰ ἐμμελλον αἱ δύο χώραι νὰ ὦσι κεχω-

